

glemt, saa at de Familier, der ere komne til at lide derunder, haardt have maattet lide for at Hovetiet blev affkaffet. Jeg skal erkjende, at Hovetiets Affkaffelse var en saare heldig Foranstaltning for Fæstebefolkningen; men kjøbt for den Priis synes den mig at have været for dyr, ligesom det ogsaa senere har viist sig, at Hovetiet meget vel kunde have været affkaffet uden at gaae denne Vei. Den samme Ulempe troer jeg nu ogsaa kan blive Tilfældet med Fæstevæsenet. Jeg maa tilstaae, at jeg havde ventet et ganske andet Lovforslag af den høitæredede Minister i denne Retning end det, han her har forelagt, og jeg er overbevist om, at den største Deel af Befolkningen, og navnlig Bondebefolkningen, har ventet det samme, især naar den Mand, der forhen har virket saa usfortrødent og hjært for denne Sag, kom til at overtage Styrelsen og kom til at sidde paa den Plads, hvor han nu sidder. Naar nu den høitæredede Minister ikke har fundet sig besvøret til at fremkomme med et Forslag om Fæstes Overgang til Selveiendom i det Hele taget, maa man ønske, at det foreliggende Lovforslag bliver affattet saa heldigt som muligt, og jeg skal i saa Henseende villigen slutte mig til hvad de to ærede Rigsdagsmænd for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen) og Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) have udtalt i denne Retning. Jeg skal endnu kun omtale § 8, som ogsaa er bleven nævnt af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen). Den indeholder nemlig en Bestemmelse om, at Godseierne i Fremtiden ikke skulle have Lov til at tage Jord fra Stederne, naar de ere bortfæstede, hvad dog imidlertid — saaledes som Paragraphen nu er affattet — kun angaaer de Fæstere, som fremtidigt tiltræde Fæstesteder. Jeg skulde dog meget ønske, at det ogsaa kom til at gjælde de Fæstesteder, der allerede ere bortfæstede, og jeg kan ikke see, at der er Noget til Hindre for at optage en Paragraph i Loven, som gif ud derpaa. Til disse Bemærkninger skal jeg foreløbigt indskrænke mig.

N. W. Hansen: De større og mindre Forhaabninger, som denne Sags Indbringelse her i Thinget har fremkaldt hos den overveiende

Deel af Landbefolkningen, og navnlig hos den agerdyrkende Klasse, forekomme mig at maatte være for endeel forsvundne ved den Skikkelse, som dette Lovforslag har faaet i det andet Thing, hvorved Forhaabningerne snarere ere blevne til en vis Engstelse. Denne Engstelse støtter sig tildeels paa, at det har viist sig at være Tilfældet i de Egne, hvor visse Godseiere have viist mindre Barmhertighed, at de paa en Maade have udplyndret Fæstejorden derved, at de ogsaa fra den Fæstejord, der har mindre Bonitering, have taget de Stykker, som have været nogenlunde brugelige, og deels sammenlagt dem til Aulsgaarde, og deels beholdt dem som separate Stykker. Ved dette Lovforslags Fremlæggelse har denne Godseiernes Magt vundet et endnu større Omfang, idet de saaledes ogsaa kunne indbringe under Hovedgaardene Jorder af en saadan Bestaaffenhed, som de kunne ønske dem, og derved er Befolkningen endnu mere bleven bestyrket i den Frygt, den nærer, at Lovgivningen, istedetfor at lægge Vaand derpaa, snarere udvider den saaledes, at Bondejorden Dag for Dag, om jeg saa maa udtrykke mig, kan vinde bort under Befolkningens Fødder, uden at den næsten aner det; det er det, der har fremkaldt en vis Frygt, og de Forhaabninger, hvormed dette Lovforslag blev modtaget i den Skikkelse, hvori det blev forelagt af den ærede Minister, ere ikke blevne opfyldte. Naar en Fæstefamilie har kjøbt sig ind i livsvarigt Fæste, og denne Familie trækker det korteste Straa, at nemlig Manden dør, og Enken ikke seer sig istand til at kunne bestyre en saadan Eiendom, der er det jo, som allerede berørt, Tilfældet, at dersom hun ikke gifter sig ind i et saadant Forhold, at hendes tilkommende Mand kan erholde Fæsteret paa Stedet, maa hun gaae bort derfra, og det er Noget, som man har saamange sorgelige Exempler paa. En æret Rigsdagsmand her ved Siden af (Tscherning) har sagt, at det ikke gif an at give Loven en saadan Form, da man derved vilde bryde tidligere private Overenskomster; men det vil vistnok ikke kunne bortraaenkes, at en Enke jo her har en saadan Alderdom, da hun jo, saavel som hendes Mand, har kjøbt sig ind i en saadan Stilling paa sin Levetid med den større Sum,